

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שניאורסאהן

מליבאוויטש

ש"פ ויקרא, ה'תש"ל

יוצא לאור לש"פ ויקרא, ראש חודש ניסן, ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקרא, ראש חודש ניסן הבעל"ט — הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ ויקרא ה'תש"ל, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מ"אגרות-קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ה אדר, ה'תשע"ה,
שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2015 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת ש"פ ויקרא, פ' זכור, ה'תש"ל.

בלתי מוגה

א. בשיחות א"ב נתבאר ענין התקנה המיוחדת דקריאת פרשת זכורי (זכירת מעשה עמלק) דוקא, אף שיש עוד זכירות שהם ענינים כלליים בהנהגת בניי, ובכל עת ובכל מקום (כמו מ"ת ומעשה העגל², וכן שבת³) יותר מאשר זכירת עמלק, שאינו נוגע לפועל בזמן הזה, — כי, לכל לראש צ"ל ענין מחיית ה"עמלק" שבנפשו⁴, שענינו הוא הניגוד לשלימות השם (כדרשת חז"ל על הפסוק⁵: "כי יד על כס י"ה מלחמה לה' בעמלק", "אין שמו שלם כו' עד שימחה שמו של עמלק")⁶, והיינו, שמנגד על אותיות ו"ה של שם הוי', וענינו בנפש האדם (שגם בה יש ד' אותיות שם הוי'') — שעמלק אינו מנגד כ"כ על חכמה ובינה

ימות השבוע, ועד שגם ימות החול נעשים באופן של שבת ("שבת'דיקע") — דכשם ששבת אסור במלאכה ואפילו בעובדין דחול, והעסק הוא רק בעניני תורה ותפלה ויהדות כו', פועל השבת (החל מנר שבת שבהתחלת השבת שענינו שלום בית) להאיר את ימות החול, שגם בהם יוכל להתנתק ("אָפּרײַסן זיך") מעניני החולין, ולהקדיש זמן לתורה ותפלה כו'.

(4) שהרי אי אפשר להלחם עם מישהו שנמצא מבחוץ, כל זמן שיש אצלו מלחמה בפנים; ורק לאחר שפועל הענין דמחיית עמלק (שאו נעשה "שמו שלם") בנפשו, וכן בביתו ובסביבתו, אזי יוכל לעסוק במחיית עמלק כפשוטו.

(5) ס"פ בשלח ובפרש"י.

(6) שלכן "זכירת .. מעשה עמלק .. בכל יום .. אצל קריאת שמע" היא "כשיאמר .. לשמן הגדול" (שו"ע אדה"ז או"ח ס"ס ס"ד).
(7) כמוכן גם ממ"ש (יתרו כ, ב) "אנכי הוי' אלקיך", שהוי' נעשה אלקיך, כחך וחיותך (ראה לקו"ת במדבר טז, סע"ד. בלק עג, ג. פינחס פ, א. ר"פ ראה. ובכ"מ).

(1) שזוהי הקריאה המיוחדת בשבת זו שנקראת על שמה — נוסף על קריאת התורה בפרשת השבוע כמו בכל שבת, כפי ש"משה רבינו תיקן להם לישראל .. ועזרא תיקן כו" (רמב"ם הל' תפלה רפ"ב), והיינו, שגם בזמן משה היו ענינים שהם (לא מצות עשה מן התורה, אלא) רק רק תקנות מדרבנן, "כדי שלא ישוה שלשה ימים בלא שמיעת תורה", וכיו"ב.

(2) שהם שני הקיין ד"עשה טוב" (מ"ת) ו"סור מרע" (מעשה העגל), שקשורים זב"ז. ובפשטות — שכדי שתייה ליהודי חיות אמיתית, שהיא התורה ומצוותיה, ש"הם חיינו ואורך ימינו", ועליהם נאמר (אחרי יח, ה) "יחי בהם", צריך להזהר מכל הענינים שמזיקים וגורמים היפך החיות חו"ו.

(3) והרי ענין השבת פועל גם על כל ימות השבוע — כמוכן בפשטות שכאשר אדם חי רק חיי חולין ("א' וואָכעדיקער לעבן"), אזי אין לו חיות ולהט ("א' קאָך") בעבודתו ויגיעתו, אבל בידעו שכל עבודתו ויגיעתו אינה אלא הכנה לשבת, כמאדול" (ע"ז ג, סע"א) "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", אזי נעשה אצלו חיות ולהט גם במשך כל

(י"ה)⁸, אלא על מדות ומעשה (ו"ה)⁹, היינו, שידיעת האלקות תומשך במדות שבלב ועד למחשבה דיבור ומעשה בפועל ממש¹⁰;

וזוהי ההכנה למ"ת¹¹ — כיון שע"ז מבטלים טענת המלאכים "תנה הודך על השמים"¹², שהרי החידוש של מ"ת הוא ש"לא בשמים היא"¹³, אלא ניתנה למטה דוקא, היינו, שלא תישאר ברוחניות, אלא תומשך למטה במעשה בפועל דוקא —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס¹⁴ בלקו"ש חכ"א ע' 190 ואילך.

* * *

ב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק.

* * *

ג. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק¹⁵ "נפש כי תחטא", "אמר ר' עקיבא מה ת"ל ומעלה מעל בה', לפי שכל המלוה והלוה והנושא והנותן אינו עושה אלא בעדים ובשטר, לפיכך בזמן שהוא מכחש, מכחש בעדים ובשטר, אבל המפקיד אצל חברו ואינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם, לפיכך כשהוא מכחש, מכחש בשלישי שביניהם", — שהשאלה היא: כיון שכבר נאמר "נפש כי תחטא", "מה ת"ל

בשעה ש"רם על כל גוים ה' על השמים כבודו" (תהלים קיג, ד), ואין לו עסק עם גשמיות העולם.

אך צריך לידע שזוהי טענת עמלק, שבא ליהודי ("ויבוא עמלק" (בשלח יז, ח) — שבא מעצמו ("ער הָאֵט זיך אַליין אָנגעשלאַגן"), מבלי שאף א' הפריע לו כו') ורוצה לקרר אותו ("אשר קרן" (תצא כה, יח)), ולכן צריך לעשות כל מה שביכלתו ללחום נגדו כו'.

(11) וכמוכן גם מ"ש בפרשה דמ"ת (ר"פ יתרו ובפרש"י): "וישמע יתרו", "מה שמועה שמע ובה — קריעת ים סוף ומלחמת עמלק", היינו, שמלחמת עמלק היא הכנה והקדמה למ"ת (ראה גם תו"מ חל"ט ע' 86 ואילך. וש"נ).

(12) תהלים ח, ב. וראה שבת פח, ב.

(13) נצבים ל, יב. וראה ב"מ נט, ב.

(14) בשילוב שיחת ש"פ זכור תשל"ג.

(15) פרשתנו ה, כא.

(8) כי היר"ד היא (האות היחידה שהיא) באופן של נקודה בלבד — בדוגמת החכמה שמאירה באופן של נקודה בלבד, כמו ברק המבריק; אבל התכלית היא שלא תישאר נקודה בלבד, אלא תבוא באופן של התפשטות בפרטים, שעל זה מורה צורת אות ה', שיש לה התפשטות לאורך ולרוחב כו'.

(9) וכידוע ש"עמלק" הוא מלשון "ומלק" (ראה תו"א תצוה פה, א"ב), והיינו, שרוצה לנתק את הראש ("אָפּהאַקן די קאָפּ") שלא יפעל על המדות שבלב ועד למעשה בפועל (ועד"ז מצינו לגבי בלק ובלעם (ראה אוה"ת ר"פ בלק)).

(10) ועל זה מנגד עמלק, באמר, שגם אם האדם מבין בשכלו גדלות הא"ל ושפלות האדם, אין לו מה להתפעל מזה, ואין זה שייך אליו; מה להקב"ה ולבשר ודם כמותו, ומה נוגע להקב"ה הנהגת האדם, אם הוא לובש ציצית ומניח תפילין ושומר שבת וכיו"ב, בה

ומעלה בו מעל¹⁶, דלכאורה היינו הך? והתירוץ, ש"נפש כי תחטא" (חטא סתם) קאי על "וכחש בתשומת יד גו'", שזהו עסק או מלוח ש"מכחש בעדים ובשטר", ואילו "ומעלה מעל בה" קאי על "וכחש בפקדון", באופן ש"אינו רוצה שתדע בו נשמה", ש"מכחש בשלישי שביניהם" ומועל בה¹⁷ (והטעם שהסדר בכתוב הוא "וכחש גו' בפקדון או בתשומת יד", היפך הסדר ד"נפש כי תחטא ומעלה מעל בה"¹⁸ — כיון ש"כחש .. בפקדון" יכול להיות גם באופן שמכחש בעדים ובשטר שמתייחס ל"נפש כי תחטא", ולכן מדייק רש"י "המפקיד אצל חבירו ואינו רוצה שתדע בו נשמה", כיון שיש גם אופן שמפקיד בעדים ובשטר).

ורש"י מדייק הלשון "שלישי שביניהם", כדי להדגיש את בעלותו של הקב"ה על הפקדון (ולא רק בתור עדות), שלכן נחשבת הכחשת הפקדון לשינוי ("אין מעילה בכל מקום אלא שינוי"¹⁹) ברשותו של הקב"ה, שנתנו להמפקיד²⁰. ובפרט ע"פ דברי ר"ע (בעל המאמר) בטעם אמירת המזמור²¹ "לה' הארץ ומלואה" ביום ראשון, "על שם שקנה והקנה", "כלומר קונה כדי להקנות"²², ועד"ז בנדוד²³, שבעלות הקב"ה על החפץ תלוי' בנתינתו לפלוני.

ובפנימיות הענינים: ענין המעילה בה' שייך בכל חטא²³, ואפילו (חטא מלשון) חסרון בעבודה, כי, כשאינו עושה מחלקו בעולם דירה לו ית', הרי הוא מוציא אותו מרשותו של הקב"ה²⁴.

הקב"ה שנתנו לפלוני הוא גדול יותר מהשינוי בבעלותו של הקב"ה על קדשים*, שלכן גבי "וכחש גו' בפקדון" נאמר "ומעלה מעל בה", משא"כ גבי המועל בקדשים נאמר רק "נפש כי תמעול מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה'", אבל לא נאמר "ומעלה מעל בה".

(21) תהלים כד.

(22) ר"ה לא, רע"א ובפרש"י.

(23) ולכן הרי זה גם בענין קטן כו', כי "לגבי בחי' א"ס אין הפרש בין .. קטן לגדול .. ומשוה קטן וגדול" (תניא אגה"ת פי"א).

(24) ולכן אינו יכול לטעון שעי"ז אינו

(16) שהרי "נפש כי תחטא" הוא כלל, וגם "מעלה בו מעל" הוא כלל, ולכאורה מספיק לומר כלל אחד, ולפרט אח"כ פרטי הדברים, ואין צורך לכתוב עוד כלל שאינו מוסיף מאומה.

(17) וע"ד מ"ש בירושלמי (ברכות פ"ב ה"ג — הובא בתוס' שבת מט, א) אודות "אחד שהפקיד מעותיו אצל אחד שהי' מניח תפילין .. אמר לי' .. לא לך הפקדתי אלא לתפילין שעל ראשך".

(18) ואף שיש גם סדר שפותח במאי דסליק מיני' (ראה נדרים ב, ב ואל"ך. וש"נ) — הרי אצל בן חמש שלומד פשוטו של מקרא מובן יותר הסדר להתחיל בהנאמר תחילה.

(19) פרש"י פרשתנו ה, טו.

(20) נתבאר גם שהשינוי בבעלותו של

(*) בענין זה נזכר גם שיש קרבנות (שלמים) שבהם יש חלק גם לבעלים (ראה פרש"י פרשתנו ג, א).

ואעפ"כ, אין לך דבר העומד בפני התשובה, כסיום הפרשה: "וכפר עליו גר' ונסלח לו" —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש ח"ז בתחלתו.

* * *

ד. באגרת התשובה אוחזים בפרק י"א, ששם מבאר רבינו הזקן שצריך להיות "נכון לבו בטוח בה'" שהוא "רב לסלוח",

ומבאר²⁵, ש"אפילו במדת בשר ודם כן, שצריך האדם למחול תיכף ומיד שמבקשים ממנו מחילה, ולא יהא אכזרי מלמחול, ואפילו בקוטע יד חבירו" — שזהו דבר שאי אפשר להחזיר לעולם, ואעפ"כ צריך למחול לו.

וממשיך: "ואם ביקש ממנו ג"פ ולא מחל, שוב א"צ לבקש ממנו" — שמזה מוכח שלענין זה לא נוגע חומר העבירה, שהרי אינו מחלק בין עבירה קלה, שעלי' צריך לבקש ג"פ, לעבירה חמורה, שעלי' צריך לבקש יותר מג"פ, אלא בכל עבירה מספיק לבקש ג"פ — ד"בתלת זימני הוי חזקה"²⁶, ולא צריך לבקש יותר.

וממשיך: "והגבעונים שביקש דוד המלך ע"ה מהם מחילה בעד שאול שהמית את הגבעונים ולא רצו למחול, גזר דוד עליהם שלא יבואו בקהל ה' שהם רחמנים וכו'" — שזהו מדה כנגד מדה²⁷, דכיון שלא היתה להם מדת הרחמנות למחול, אינם יכולים להיות חלק מבנ"י שהם רחמנים (ובפרט ע"פ המדובר²⁸ אודות השיטה²⁹ שעונש אינו סתם ענין שאינו שייך לחטא, אלא זוהי תוצאה שבאה מהחטא עצמו), שהרי זה דבר והיפוכו.

ומסיים: "ובמדת הקדב"ה עאכ"ו לאין קץ".

ה. וצריך להבין:

(א) מה נוגע כאן כל אריכות הפרטים ש"ביקש דוד המלך ע"ה מהם מחילה בעד שאול (וחטאו הי') שהמית את הגבעונים" — לכאורה הי'

26) ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.
27) סנהדרין ז, סע"א. וראה סוטה ת, ב ואילך.
28) ראה לקו"ש ח"ה ע' 134 ואילך (משיחת ש"פ ויק"פ תשכ"ט).
29) ראה של"ה בית אחרון (יב, א-ב).

מזיק אף א', וזהו ענין שנוגע רק אליו, וכמו החובל בעצמו, שאף שאינו רשאי, ה"ה פטור (ב"ק ז, ב) — כיון שזוהי מעילה בה'.
25) מכאן עד סוס"ה — נדפס בלקוטי ביאורים בספר התניא (קאָרף) ח"ב ע' רכט ואילך.

מספיק לומר "והגבעונים שביקשו מהם מחילה ולא רצו למחול", מבלי לפרט מי ביקש, עבור מי, ומה הי' החטא !?

ב) גם יש לדייק בפרטי הדברים, ומהם: מדוע מוסיף בנוגע ל"דוד המלך" — "ע"ה"?

ואין לומר שרבינו הזקן מוסיף "ע"ה" בגלל שהזכיר צדיק (והרי "עמך כולם צדיקים"³⁰) — שהרי לאחרי כמה תיבות מזכיר את "שאול", שגם הוא הי' צדיק — "משיח ה'"³¹, וכדאיתא בגמרא³² על הפסוק³³ "בן שנה שאול במלכו", "כבן שנה, שלא טעם טעם חטא" (ולכן, פגיעת דוד בשאול היתה ענין בלתי-רצוי), ועד שמעלת שאול גדלה יותר ממעלת דוד, כמובן מדברי הגמרא³⁴ "שאול (נכשל) באחת ועלתה לו (לרעה לקונסו מיתה, לבטל מלכותו), דוד (נכשל) בשתים ולא עלתה לו" (לרעה), ואעפ"כ אינו מוסיף "ע"ה" גבי שאול, אלא רק גבי דוד.

ויתירה מזה: באגה"ת פ"ז³⁵ מזכיר רבינו הזקן את דוד המלך — בנוגע ל"דורותינו אלה שאין לנו כח להתענות הרבה כדוד המלך כמאמר רז"ל³⁶ ע"פ³⁷ ולבי חלל בקרבי שהרגו בתענית", ואינו מוסיף "ע"ה"!

ובשלמא אם הי' מוסיף "ע"ה" בפעם הא', הי' אפשר לומר ששוב אינו צריך להוסיף בפעם הב'; משא"כ כשמוסיף "ע"ה" רק בפעם הב'.

*

ו. ובדרך אגב, יש להתעכב על המוזכר לעיל מפ"ז, בנוגע ל"דורותינו אלה שאין לנו כח להתענות הרבה כדוד המלך .. שהרגו בתענית"³⁸:

בהתחלת חלק ראשון של ספר התניא³⁹ מביא רבינו הזקן מארז"ל⁴⁰ "צדיקים יצ"ט שופטן שנאמר ולבי חלל בקרבי שאין לו יצה"ר כי הרגו בתענית". וכיון שרבינו הזקן מביא ענין זה ב"ספר של בינונים", שדרגת הבינוני שייכת לכל אחד⁴¹, הרי מובן שענין זה ("שאיין לו יצה"ר כי הרגו

(30) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ קצרות לס"ש"ב פ"א (ע' כז). וש"נ. חלק. (37) תהלים קט, כב.

(31) שמואל-א כד, ז"א. ועוד. (38) סעיף זה — נדפס בלקוטי ביאורים.

(32) יומא כב, ב. (39) פ"א (ה, ב).

(33) שמואל-א יג, א. (40) ברכות סא, ב.

(34) שם (ובפרש"י). (41) תניא רפי"ד. — ולהעיר ממאמר

(35) צז, א. (36) ראה ירושלמי סוטה פ"ה ה"ה

(37) חסידים (ראה ת"מ — רשימת היומן ע' תסב. וש"נ) שכל הדרגות שמבאר רבינו הזקן וראה גם "מ"מ, הגהות והערות

בתענית") שייך גם בזמן הזה — החל מ"רבה" (שאמר על עצמו "כגון אנא בינוני") שהי' זמן רב לאחרי דוד, ועד שזהו ענין ששייך לכל אחד. ולכאורה הרי זה בסתירה⁴² להאמור לעיל ש"בדורותינו אלה אין לנו כח להתענות הרבה כדוד המלך .. שהרגו בתענית"? !
יש לומר הביאור בזה:

דובר כמ"פ⁴³ אודות החילוק בין חלק ראשון בתניא לאגרת התשובה, שבחלק ראשון מדובר אודות עבודת הבינוני, ש"לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם"⁴⁴, משא"כ באגרת התשובה מדובר אודות מי שעבר כו', שלכן צריך לשוב בתשובה.

ועפ"ז: בנוגע לבינוני שלא עבר עבירה מימיו, הנה אף שגם הוא צריך להתענות כו', כדי לבטל את "מהותו ועצמותו של הרע" ש"לא חלף והלך ממנו מאומה, ואדרבה, נתחזק יותר בהמשך הזמן שנשתמש בו הרבה כו"⁴⁵, הרי כיון שלא עבר עבירה, אין צורך בריבוי מופלג של תעניות, ולכן גם בזמן הזה שייך להרגו בתענית (כפי שמשמע בחלק ראשון שבתניא).

משא"כ בעל תשובה, שתחילה צריך להתענות כל ריבוי התעניות שמתענים על עבירות, ולאח"ז צריך להוסיף ולהתענות בשביל להרוג את היצה"ר — הרי זה ריבוי מופלג של תעניות, ועז"נ ש"בדורותינו אלה אין לנו כח להתענות הרבה כו'".

*

ז. הביאור באגה"ת פ"א⁴⁶ — יובן בהקדם קושיא נוספת:

מדוע נאמרה הפיסקא "והגבעונים כו'", לאחרי "ואם ביקש ממנו ג"פ .. שוב א"צ לבקש ממנו" — לכאורה הוצרך להיות מקומה לפנ"ז, בהמשך להפיסקא "ואפילו בקוטע יד חבירו", והיינו, שצריך למחול לא רק "בקוטע יד חבירו", אלא אפילו אם המית, כפי שמצינו בדוד שביקש מחילה בעד שאול שהמית את הגבעונים (שעפ"ז באה הפיסקא

(43)

בתניא, אפילו דרגת הצדיקים, ה"ה מדרגות בעבודת הבינונים. אלא שזהו ענין הדורש ביאור בפני עצמו.

(44) תניא רפ"ב.

(45) שם פ"ג.

(46) מכאן עד סוסי"א — נדפס בלקוטי ביאורים בספר התניא (קאָרף) ח"ב ע' רלא ואילך.

(42) ישנם הטוענים שבתניא אי אפשר לדייק בתיבות כו'. אבל כאן אין זה רק דיוק בתיבה כו', אלא סתירה לכאורה בין המבואר באגה"ת להמבואר בהתחלת התניא.

"והגבעונים כו" בהמשך למ"ש לפנ"ז, ולא סתם בתור מאמר המוסגר), ולאח"ז הפיסקא "ואם ביקש ממנו ג"פ כו", להורות שאין חילוק בחומר הדבר (כנ"ל), אלא בכל הענינים, אפילו אם המית, מספיק לבקש ג"פ? ובהכרח לומר, שבפיסקא "והגבעונים כו" (שמביא לאחרי הפיסקא "ואם ביקש ממנו ג"פ כו"), אין כוונת רבינו הזקן להביא ראיה שצריך למחול, אלא לבאר עד כמה צריך להיות ונוגע ענין הרחמנות. ועפ"ז יובן גם מדוע מביא את פרטי הענינים "שביקש דוד .. בעד שאול שהמית כו" — כיון שבזה מודגש עד כמה צ"ל הרחמנות, שהרי אפילו במקרה כזה שעושה העבירה לא ביקש מחילה בעצמו, אלא מישהו אחר ביקש בעדו, ועוד זאת, שמדובר אודות עבירה חמורה, "שהמית את הגבעונים", אעפ"כ, כיון ש"לא רצו למחול, גזר דוד עליהם שלא יבואו בקהל ה' שהם רחמנים".

ח. אך עדיין אינו מובן: מדוע הוצרכו הגבעונים למחול — בה בשעה ששאלו עצמו לא ביקש מהם מחילה?!

כאשר אדם מבקש מחילה — הרי זה מורה שהוא מתחרט ושבתשובה, שענינה הוא עזיבת החטא, כמ"ש רבינו הזקן⁴⁷ ש"מצות התשובה" (על כל החטאים עוונות ופשעים) היא "עזיבת החטא"; משא"כ כאשר אינו מבקש מחילה. וא"כ, מהי התועלת בכך שמישהו אחר מבקש מחילה בעדו, בה בשעה שהוא בעצמו לא שב בתשובה?! — ואדרבה: רק אחרי ש"ביקש ממנו ג"פ .. שוב א"צ לבקש ממנו", אבל עד ג"פ צריך לבקש מחילה!

ואכן מצינו שהריגת הגבעונים נחשבת לחטא אצל שאול אפילו לאחר מיתתו — כמ"ש⁴⁸ "ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים", ואיתא בגמרא⁴⁹ "אל שאול — שלא נספד כהלכה, ואל בית הדמים — על אשר המית את הגבעונים .. קא תבע אל שאול שלא נספד כהלכה, וקא תבע על אשר המית את הגבעונים .. באשר משפטו שם פעלו", "במקום שדנים את האדם שם מזכירין פועל צדקותיו" (שזהו מצד מוחין דגדלות כו⁵⁰); ומזה מובן שבחיינו לא ביקש שאול מחילה מהגבעונים⁵¹. ויש לומר, שזו היתה סברת הגבעונים שלא רצו

50) ראה תו"מ ח"ב ע' 85 ואילך. וש"נ.

51) לשלימות הענין — ראה שיחת ש"פ

שמיני ס" (לקמן ע' ...).

47) אגה"ת פ"א.

48) שמואל-ב כא, א.

49) יבמות עח, סע"ב (ובפרש"י).

למחול, כיון ששאלו בעצמו לא ביקש מהם מחילה. וא"כ, מדוע באמת הוצרכו למחול?⁵²

ט. ולכן מדייק רבינו הזקן ש"ביקש דוד המלך .. מחילה בעד שאול":

ענינו של מלך הוא — מבאר רש"י על הפסוק⁵³ "וישלח ישראל מלאכים אל סיחון גו'", "ובמקום אחר תולה השליחות במשה .. שמשא הוא ישראל .. לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור, כי הנשיא הוא הכל".

וכפי שמבאר רבינו הזקן⁵⁴ בנוגע ל"מצוות התלויות במלך", "שהוא מוציא כל ישראל כי הוא כללות כולם". — ולהעיר, שבענין זה מצינו ב' הסברים⁵⁵: (א) שכל ישראל פטורים ממצוות אלו, (ב) שהמלך מוציא אותם ידי חובתם. ורבינו הזקן נקט כאופן הב'.

וכיון שהמלך נחשב כמו כלל ישראל, הנה כאשר דוד המלך ביקש מחילה, הרי זה כמו ששאלו עצמו ביקש מחילה, ולכן הוצרכו הגבעונים למחול.

ולכן מדייק רבינו הזקן ש"ביקש דוד המלך .. מחילה כו'", ולא כמו בהמשך הענין ש"גזר דוד עליהם כו'" (דוד סתם, ולא דוד המלך) — כי, בנוגע לגזירה לא נוגע היותו מלך, כיון שהי' יכול לעשות זאת מצד סנהדרין כו', ורק בנוגע לבקשת מחילה, הנה כדי שתועיל בעד שאול, הרי זה רק בגלל היותו מלך, שהוא כמו כלל ישראל.

י. אך עדיין אינו מובן:

ידוע⁵⁶ שעבודת שאול ועבודת דוד הם בענינים הפכיים⁵⁷: ענינו של שאול הי' — "שמוע", שהו"ע של הבנה והשגה, כידוע בענין "שאלו מרחובות הנהר"⁵⁸ שזוהי העבודה שמצד שכל, הבנה והשגה; משא"כ ענינו של דוד הי' "שמוע" כפשוטו — "להקשיב", שזוהי העבודה דקבלת עול, "שויתי ודוממתי"⁵⁹.

(56) ראה סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך (דרמ"צ קח, א ואילך). ובכ"מ.

(57) נוסף לכך ש"אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא" (ברכות מח, ב. וש"נ).

(58) וישלח לו, לו.

(59) תהלים קלא, ב.

(52) ואדרבה: מוטב שלא ימחלו לו, כדי שיתכפר לו. וע"ד שמצינו בחזקי' ש"גירר עצמות אביו על מטה של חבלים והודו לו", "משום כפרה" (פסחים נו, רע"א ובפרש"י).

(53) חוקת כא, כא.

(54) תניא אגה"ק רסכ"ט.

(55) ראה גם לקו"ש ח"י ע' 40 הערה 22.

וזוהו הטעם שדוקא בדוד נאמר⁶⁰ "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם" (שתהי' מלכותו קיימת), ולא בשאול — כמבואר בזה⁶¹ שהחילוק הוא מצד עבודתם, שכיון שעבודת שאול היתה באופן של הבנה והשגה, לכן לא התנהגו עמו באופן של "נצח ישראל", ורק דוד שעבודתו היתה באופן של קבלת עול, התנהגו עמו באופן של "נצח ישראל", כיון שענין הנצח דלמעלה קשור עם ענין הנצח שבנפש האדם (כמבואר בהמשך ההילולא⁶²).

וא"כ, אינו מובן איך הי' דוד יכול להוציא את שאול בענין בקשת המחילה?

יא. ולכן מוסיף רבינו הזקן "דוד המלך עליו השלום":

איתא בגמרא במסכת כתובות⁶³: "בשעה שהצדיק נפטר מן העולם . . אומרים לו יבא בשלום ינוחו על משכבותם", והיינו, לפי שאמיתית ענין השלום הוא בעולם האמת, משא"כ בעוה"ז שנקרא "עלמא דשיקרא", שבו ישנו ענין המחלוקת כו'.

אבל כאן הכוונה שאצל דוד המלך הי' ענין השלום ("עליו השלום") גם בחייו בעוה"ז.

ולכן מציינו שאע"פ ששאול לחם עם דוד, וכפי שדרשו רז"ל⁶⁴ על הפסוק⁶⁵ "מכל אויביו ומיד שאול", ששאול "הי' שקול כנגד כל אויביו" — הנה דוד לא לחם נגד שאול, ועד שהגין על שאול (כמסופר בתנ"ך⁶⁶), כיון שענינו של דוד הוא שלום, ומצד ענין השלום הי' יכול להיות יחד עם שאול.

וכמובן גם מהאמור לעיל ששאול ענינו שכל, ואילו דוד ענינו קבלת עול — כי, שכל שולל ענין הקבלת עול, אבל ענין הקבלת עול אינו שולל ענין השכל; מי שהוא קבלת-עול'ניק אמיתי, הנה כאשר יצוו עליו לעשות דבר ע"פ שכל, יעשה גם זאת.

ומצד ענין השלום שאצל דוד המלך — "עליו השלום" — הי' ביכלתו לבקש מחילה גם בעד שאול.

*

(63) קד, א.
 (64) מדרש תהלים מזמור ז.
 (65) תהלים יח, א.
 (66) שמואל-א כד, א ואילך.

(60) שמואל-א טו, כט.
 (61) ראה לקו"ת במדבר ט, ג. ובכ"מ.
 (62) ד"ה באתי לגני תש"י פי"א (סה"מ)
 תש"י ע' 131 ואילך.

יב. בסיום ההתוועדות הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א הענין דפורים — שע"ז שעמדו במס"נ במשך כל השנה כולה⁶⁷, אזי "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם"⁶⁸, "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה וגו'"⁶⁹, וכדאיתא בתרגום ש"עטרת זהב גדולה" קאי על ענין התפילין, שעז"נ⁷⁰ "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

וכן יהי' גם עתה — ע"י העבודה במס"נ — ש"תפול עליהם אימתה ופחד"⁷¹, ועד לקיום היעוד "והיתה לה' המלוכה"⁷², "והיי' ה' למלך על כל הארץ"⁷³, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו בעגלא דידן.

---

(67) תו"א מג"א צז, א. ובכ"מ.	וש"נ.
(68) אסתר ט, א.	(71) בשלח טו, טז.
(69) שם ח, טו.	(72) עובדי' בסופו.
(70) תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א.	(73) זכרי' יד, ט.

הוספה

בי"ה, ט' ניסן תשי"ח
ברוקלין

האברך אברהם מיכאל שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל מכתבו מדי ניסן, בו כותב ר"פ בקיצור
נמרץ ביותר מענינים הכללים והפרטים.

ובעת רצון יזכירוהו על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו, ובודאי השתתף בפעולות פורים, אף שאינו
מזכיר עד"ז, וישתתף בפעולות חדש ניסן ובממדים יותר גדולים, שהרי נצטוונו
מעלין בקדש, ובפרט בחדש ניסן שהוא חדש כללי ור"ה לרגלים, **וכל החדש**,
וכלשון חז"ל, הוא **חדש** של גאולה. ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

מצילום האגרת.

האברך אברהם מיכאל: הלפרין, ירושת"ו.
נצטוונו מעלין בקדש: ברכות כח, א. וש"נ.
ניסן .. ור"ה לרגלים: ר"ה בתחלתה.
וכלשון חז"ל .. חדש של גאולה: שמו"ר פט"ו, יא.

ב

בייה, כ"ט אדי"ש תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
מוה' יחיאל מיכל יהודא ליב שי

שלום וברכה!

מוסג"פ העתק מכתבי למר אברהם יצחק שי גוירץ, ובודאי למותר לעורר על הכנה ובממדים גדולים יותר למבצע מצה שמורה בהנוגע לצבא, שהרי נוסף על הענין והחיוב דמעלין בקדש בכל זמן ובכל מקום הרי מכש"כ וק"ו בהנוגע לחג הפסח ובשנת השמיטה שנת שבת שבתון לה' כמבואר במכתבי לתושבי כפר חב"ד שבטח ראה אותו, ובמכש"כ בהנוגע למסגרת האמורה כמבואר בהעתק המכתב, ובודאי בעוד מועד יגייסו כל אלה השייכים לפעול בהצלחת המפעל, ובאופן שינצלו זה לתוספת בלימוד התורה בכלל ובלימוד תורת החסידות ביחוד בתוככי חברי צה"ל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג הפסח כשר ושמח.

ג

בייה, כ"ט אדי"ש תשי"ט
ברוקלין

הווי"ח אי"א אברהם יצחק שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השלישי, בו כותב אשר מסיים ימים אלו קורסי סמלי דתי, והברירה בידו, אם להיות במשרה האמורה או מפקח על בסיסי מזון וכו' שגם זה במסגרת הרבנות הצבאית, ושואל דעתי בזה.

ב

מוה' יחיאל מיכל יהודא ליב: זלמנוב, בני ברק. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקנ, ובהנסמן בהערות שם.
מכתבי למר אברהם יצחק שי גוירץ: לקמן אגרת הבאה.
דמעלין בקדש: ברכות כה, א. וש"נ.
שנת שבת שבתון לה': ע"פ בהר כה, ד.
במכתבי לתושבי כפר חב"ד: אג"ק חי"ח אגרת ו'תשפו.

ג

הווי"ח .. אברהם יצחק: גוירץ, צה"ל.

ומובן שדעתי שיבחר במקום בו יוכל לעשות יותר להפצת היהדות, וכבר מלתי אמורה זה כו"כ פעמים, שאם כל אחד ובכל מקום ובכל זמן נצטוונו קדושים תהיו כי קדוש אני (שזהו נותן מושג ממדת הקדושה הנדרשת, ושהשי"ת נותן הכחות על זה, שהרי אין הקב"ה בא בטרוניא וכו'), עאכו"כ בהנוגע להנמצאים בצבא, וכמ"ש (דברים כ"ג טו') והי' מחנך קדוש.

ועוד נקודה נוספת להנמצאים בצבא, שכל קיומו הוא על יסוד מילוי פקודה ללא הרהור בהחלט, שמובן שכ"ז הוא ג"כ לחיים הרוחנים שעאכו"כ שצריך הוא לקיים התורה והמצוה מבלי כל הרהור שהרי הם הוראות הפקיד של הצבא הראשי של כל צבאות בני"י, ואחריות איש בעד רעהו היא החלטית, כי זהו מהעמוד והיסוד עליהם הושתת קיום צבאי, וק"ל, וגם במילוי תפקיד הכי חשוב זה, נתנו כל הכחות והאפשרויות, אלא שעל איש הישראלי להראות רצונו להביא מהכח אל הפועל.

מהמבואר מובן אשר בכניסה לצבא צריך להוסיף בתורה ומצות מיוסד על יראת שמים אמיתית, הרי פשוט שאם מקודם ועד עתה גידל זקנו שזהו צלם אלקים, נזהר בענין בלורית שזהו מחוקיהם ומנהגיהם וכו' עכו"ם וכו', עאכו"כ שמכאן ולהבא צריך הוא להיות סמל לדת בזה, ודוקא באופן דטופח ע"מ להטפיח, וכמובן מהאמור למעלה שבהיותו בצבא ה"ה נעשה לא רק איש פרטי אלא חלק של כל המסגרת כולה, אשר חלישות בחלק בה פועל חלישות בכל המסגרת, וכידוע הדוגמא אשר חוזק שלשלת היא כחוזק החוליא הכי חלושה שבה,

וכיון שנמצאים אנו בחדש הגאולה מכל ענינים המבלבלים וכניסה לחירות אמיתית שהיא חירות תוה"ק חרות על הלוחות, בודאי שתוספת כח ניתנו לאיש הישראלי בימים זכאין אלו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור ולחג הפסח כשר ושמח.

נצטוונו קדושים תהיו כי קדוש אני: קדושים יט, ב.
אין הקב"ה בא בטרוניא וכו': ע"ז ג, סע"א.
ועוד נקודה נוספת להנמצאים בצבא כו': ראה גם אג"ק ח"ל אגרת יא'תקסז, ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

זקנו .. צלם אלקים: ראה אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תשעו. ספר הדרת פנים זקן ע' תקנא ואילך.
וש"נ. וראה גם אג"ק חכ"ב אגרת ח'תרסב (ע' תצ). ובכ"מ.
בלורית .. מחוקיהם .. עכו"ם: ראה אנציקלופדיא תלמודית ערך חקות הגוים ס"ג (כרך יז ע' שי ואילך). וש"נ.

דטופח ע"מ להטפיח: לשון חז"ל — ברכות כה, ריש ע"ב. ועוד.
חירות .. חרות על הלוחות: תשא לב, טז. אבות פ"ו מ"ב.

לזכות

הרה"ת ר' יצחק שמואל לייב וזוגתו מרת נורית תחי' שיחיו

לוינזון

בקשר עם יום השנה לנישואיהם

ראש חודש ניסן

ולזכות בניהם ובנותיהם

מנחם מענדל, אסתר שיינדל, חנה, דבורה, רבקה,

שלום דובער, שטערנא שרה ושיינא

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יוסף מאיר וזוגתו מרת חי' לאה שיחיו לוינזון

ר' מרדכי מעשיל וזוגתו מרת שושנה שיחיו סגל